

Sygnatura akt III RC 240/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ż., dnia 25 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Żaganiu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w następującym składzie:

Przewodniczący: **sędzia SR Sylwia Popko**

Protokolant: st. sekr. sąd. Bogusława Stępień

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2016 r. w Żaganiu

sprawy z powództwa B. M. (1)

przeciwko J. M.

- o ustanowienie przez sąd rozdzielenia majątkowej

I. ustanawia ustrój rozdzielenia majątkowej małżeńskiej pomiędzy powódką B. M. (1) i pozwanym J. M. w miejsce ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej istniejącej pomiędzy stronami z mocy małżeństwa zawartego w dniu 25.12.1994 r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w S., Nr aktu małżeństwa 0810073/00/AM/ (...) – z dniem 01.01.2016 r.;

II. powództwo w pozostałym zakresie oddala;

III. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi.

Sygnatura akt III RC 240/16

UZASADNIENIE

25 lipca 2016 roku do Sądu Rejonowego w Żaganiu wpłynął pozew B. M. (1) przeciwko J. M. o ustanowienie rozdzielenia majątkowej z dniem 01.01.2015r. W uzasadnieniu pozwu podniesiono, iż powódka złożyła pozew o rozwód z uwagi na nielojalność małżeńską i znaczną niefrasobliwość finansową pozwanego- w tym zaciąganie kredytów bez wiedzy i wbrew woli powódki. Podnosiła ona też, iż jej praca w (...) sp. z o.o. w Ż. przynosi znaczne zyski i obciążanie jej długami męża w tej sytuacji pozostawałoby w rażącej sprzeczności z zasadami słuszności i dobrymi obyczajami.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości podnosząc, iż małżeństwo stron funkcjonowało poprawnie, aż do czasu wniesienia pozwu rozwodowego przez powódkę, która stała się osobą podejrzliwą i przeczuloną na własnym punkcie, nadinterpretującą rzeczywistość, zawziętą i mściwą wobec męża, podejmującą wobec niego zachowania zbliżone do psychicznego znęcania się. Jednocześnie pozwany zaprzeczał, aby nadużywał alkoholu, trwonił majątek, nie łożył na utrzymanie rodziny. Podnosił również, że zawarł umowę kredytu w celu udzielenia pomocy bratu, o co długo prosił i przekonywał żonę.

Na rozprawie w dniu 04.11.2016r. pełnomocnik powódki poinformował sąd o dojściu przez małżonków do porozumienia i ustaleniu przez nich daty rozdzielenia majątkowej na dzień 01.03.2015r., pełnomocnik pozwanego zaś przedłożył do akt oświadczenie pozwanego w tym przedmiocie, datowane na 03.11.2016r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. M. (2) zawarła w dniu 25.12.1994 roku związek małżeński z J. M., przyjmując jednocześnie nazwisko męża.

Odpis zupełny aktu małżeństwa – k. 11 akt

Małżonkowie nie zawierali majątkowych umów małżeńskich, po ślubie zamieszkiwali razem z synem w zakupionym przez nich mieszkaniu w S., prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, wspólnie podejmowali decyzje związane z zarządaniem majątkiem wspólnym- tj. wyposażeniem mieszkania, remontami, samochodem, wspólnie rozliczali się z urzędem skarbowym z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych . Finansami domowymi zarządzała B. M. (1), której mąż oddawał zarobione pieniądze. O. pracowali zarobkowo, łożyli na dom i rodzinę. Obecnie J. M. pracuje jako spawacz w B. z wynagrodzeniem ok. 4.000 zł miesięcznie, B. M. (1) zaś jako menager w (...) spółce, gdzie od czerwca 2016 roku zarabia 7500 zł brutto. Dochody roczne małżonków były porównywalne- w roku 2015 wynosiły 68.289,44 zł u B. M. (1), 70.990,04 zł u J. M. , w 2014 roku zaś 50.225,53 zł u B. M. (1) , a u J. M. 73.773,85zł. Pomimo dobrej sytuacji finansowej rodziny, zdarzały się między małżonkami kłótnie o pieniądze. O. oni utrzymywali też uczącego się syna T.. Po podjęciu przez niego studiów podjęli decyzję o współfinansowaniu zakupu mieszkania we W. na potrzeby syna. Przeznaczyli na ten cel swoje oszczędności z lokaty bankowej , zaciągnęli też wraz z synem 16.07.2015r. kredyt hipoteczny w (...), w kwocie 150.000,00 zł , którego raty w wysokości ok.1.300 zł miesięcznie spłacane są regularnie przelewami z konta B. M. (1).

Dowody: umowa kredytowa – k. 23-29, dowody wpłat – k.34-36, przelewy k. 44-49, zeznania świadka T. M. – k. 68v.-69 , historia rachunku bankowego po wódki – k. 83-93, historia rachunku bankowego pozwanego – k. 94-99, rozliczenia podatkowe- k. 72-81 , zaświadczenie o dochodach – k. 31, 71, zeznania powódki 101v.-102 , zeznania pozwane go – k. 37v.-38 w zw. z k.102 i 102-102v. akt

23 marca 2015 roku J. M. podpisał z Bankiem (...) umowę o kredyt gotówkowy w wysokości 31.914,89 zł . B. M. (1) nie wiedziała o zaciągnięciu tego kredytu, dowiedziała się o nim przypadkowo w kwietniu 2016r. , wyciągając ze skrzynki pocztowej korespondencję z banku dotyczącą tegoż kredytu. Pieniądze z kredytu nie zasilily budżetu domowego, nie zostały przeznaczone na potrzeby rodziny.

Dowody: umowa kredytowa- k. 64-67, zeznania świadka T. M. – k. 68 v.-69 , zeznania powódki- k. 101v.-102 akt

Raty kredytu w kwotach po 407,77 zł miesięcznie są spłacane regularnie przez J. M., który zdecydował się wspomóc finansowo swojego brata i z nim rozlicza się z tytułu spłat rat. Na potrzeby własne zaciągnął natomiast w listopadzie 2015r. kredyt w kwocie 16.864,86 zł, a następnie w czerwcu 2016r. w kwocie 10.244,25 zł. O wydatkowaniu tych pieniędzy decydował samodzielnie i swobodnie, bez konsultacji z żoną. Raty tych kredytów również spłacane są przez J. M. terminowo, a nawet nadpłacane. O zaciągnięciu dwóch kolejnych kredytów również nie informował on swojej żony, z którą od kwietnia 2016 roku pozostaje w stanie narastającego konfliktu, utrwalanego toczącym się na skutek wniesienia przez B. M. (1) w lipcu 2016 roku pozwu postępowaniem rozwodowym.

Dowody: odpowiedź na pozew rozwodowy- k. 51-54, zeznania świadka T. M. – k. 68v.-69, historia rachunku bankowego pozwanego – k. 94-99, harmonogram – k. 100, zeznania pozwanego – k. 102 akt

Do kwietnia małżonkowie żyli raczej zgodnie, wspólnie podjęli decyzję o remoncie łazienki w lutym 2016 roku, finansowanym z oszczędności . Dodatkowo J. M. zaciągnął na ten cel w marcu 2016 roku pożyczkę zakładową w kwocie 2.000 zł , która została przelana na konto B. M. (1) - podobnie jak i wcześniejsza pożyczka zakładowa w kwocie 10.000 zł , brana przez J. M. z myślą o remoncie łazienki, a ostatecznie dołożona do pieniędzy na zakup mieszkania we W. jako kapitał własny. Od kilku ostatnich miesięcy małżonkowie zamieszkują pod jednym dachem, dzieląc się opłatami mieszkaniowymi, ze sobą praktycznie nie rozmawiają, ograniczając kontakty do minimum.

Dowody: zeznania powódki – k.101v.-102 akt

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo należało uznać za zasadne w części.

W myśl art.31 kro, z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa obejmująca ich dorobek (wspólność ustawowa). Wspólność ustawowa jest ściśle związana ze stosunkiem prawnym o charakterze osobistym zachodzącym między małżonkami, mianowicie związkiem małżeńskim i jest współwłasnością łączną (art.196§1 kc). Jej charakterystycznymi cechami jest to, że jest to wspólność bezudziałowa i w czasie jej trwania, małżonkowie nie mogą rozporządzać swoimi prawami do majątku wspólnego i nie mogą wyzbyć się ich na rzecz osób trzecich, co więcej, stosownie do treści art.35 kro, żadne z małżonków nie może nawet rozporządzać ani zobowiązywać się do rozporządzania udziałem, który w razie ustania wspólności przypadnie mu w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku ani żądać podziału majątku wspólnego.

Ustawodawca przewidział jednak sytuacje, kiedy wspólność ustawowa małżeńska ustaje w czasie trwania małżeństwa. Taka sytuacja, ma miejsce wówczas, gdy z ważnych powodów, jeden ze współmałżonków zażąda ustanowienia rozdzielnosci majątkowej przez sąd w trybie przewidzianym w art.52 kro. Zgodnie z treścią art.52§1 kro, z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielnosci majątkowej.

Z treści wyżej cytowanego przepisu wynika, że ustanowienie rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej możliwe jest tylko z ważnych powodów, przy czym ustawodawca nie zdefiniował tego pojęcia, jak również przykładowo nie wskazał takich powodów. Pojęcie ważnych powodów zostało określone przez doktrynę i judykaturę. Punktem wyjścia rozumienia ważnych powodów, które można określić jako tradycyjne jest uznanie, że ustrój małżeńskiej ustawowej wspólności majątkowej ma na celu wzmocnienie rodziny oraz zapewnienie jej ustabilizowanej bazy materialnej i najlepiej realizuje zasadę równych praw obojga małżonków w dziedzinie stosunków majątkowych, stanowiących materialną podstawę funkcjonowania rodziny (tak wyrok SN z dnia 20 maja 1976 roku, III CRN 373/75, OSNCP 1977, nr 2, poz.31). Przykłady ważnych powodów to sytuacje powstałe na skutek zachowania się jednego z małżonków polegającego na trwonieniu majątku wspólnego na skutek hulawczego trybu życia, alkoholizmu, rażącej niegospodarności itp., uchylaniu się od pomnażania i utrzymywania substancji majątku wspólnego albo też zatrzymaniu tego majątku wyłącznie dla siebie i niedopuszczeniu współmałżonka do korzystania z niego. Za ważne powody należy uznać również okoliczności, których źródła tkwią w rozdzwiękach między małżonkami natury osobistej, stwarzających taką sytuację, że wykonywanie zarządu przez każde z małżonków nad ich wspólnym majątkiem jest niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione i że wspólność majątkowa przestaje służyć dobru założonej przez małżeństwo rodziny (tak wyrok SN z dnia 6.11.1972 roku, III CRN 250/72, OSNCP 1973, nr 6, poz.113 oraz wyrok SN z dnia 5.12.1995 roku, III CRN 164/95, nie publ.).

W doktrynie przyjmuje się jednoznacznie, że za ważne powody, w rozumieniu art.52§1 kro, mogą być przyjęte tylko okoliczności – choćby ich źródłem były rozdzwięki natury osobistej między małżonkami – które ze względu na ich konsekwencje w ostatecznym wyniku mają charakter majątkowy. Za ważne powody należy uznać również okoliczności, których źródła tkwią w rozdzwiękach między małżonkami natury osobistej, stwarzających taką sytuację, że wykonywanie zarządu przez każde z małżonków nad ich wspólnym majątkiem jest niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione i że wspólność majątkowa przestaje służyć dobru założonej przez małżeństwo rodziny (tak wyrok SN z dnia 6.11.1972 roku, III CRN 250/72, OSNCP 1973, nr 6, poz.113 oraz wyrok SN z dnia 5.12.1995 roku, III CRN 164/95, nie publ.). W doktrynie przyjmuje się jednoznacznie, że za ważne powody, w rozumieniu art.52§1 kro, mogą być przyjęte tylko okoliczności – choćby ich źródłem były rozdzwięki natury osobistej między małżonkami – które ze względu na ich konsekwencje w ostatecznym wyniku mają charakter majątkowy.

W przedmiotowej sprawie okolicznością bezsporną jest to, że strony zamieszkiwały wspólnie, prowadziły wspólne gospodarstwo domowe i wspólnie podejmowały decyzje w zakresie rozporządzania ich majątkiem dorobkowym, za jaką to decyzje można np. uznać kupno mieszkania we W., decyzje o zadysponowaniu oszczędnościami czy przeprowadzenie remontu łazienki i ustalenie sposobu jego sfinansowania.

Analizując materiał dowodowy sprawy sąd stanął na stanowisku, iż brak jest możliwości poczynienia pozwanemu zarzutu, iż nie przyczyniał się do powstawania majątku dorobkowego, trwonił ten majątek, nie dbał o zabezpieczenie

finansowe i byt materialny rodziny, czy też by priorytetowo traktował potrzeby własne, z pominięciem czy marginalnym uwzględnianiem potrzeb założonej wraz z małżonką rodziny. Zupełnie niezrozumiałym jest dla sądu argument z uzasadnienia pozwu, sugerujący dysproporcje w dochodach małżonków. Porównanie samych zaświadczeń o dochodach rzeczywiście może prowadzić do wniosku, iż aktualnie wynagrodzenie powódki jest ponad dwukrotnie wyższe od wynagrodzenia pozwanego (7.166,67 zł a 2.830,00 zł), analiza pozostałych dokumentów w postaci rozliczeń podatkowych czy historii rachunków bankowych prowadzi jednak do wniosku o porównywalnych dochodach stron. Z zestawień dochodów dla celów podatkowych wynika, iż roczne dochody powódki były niższe aniżeli pozwanego, trudno byłoby więc przyjąć, aby np. pozwany pozostawał na utrzymaniu swojej żony lub by ona w większym zakresie przyczyniała się do powstania majątku dorobkowego. Analiza tych dokumentów, jak również pozostałego materiału dowodowego sprawy nie wykazała również, aby pozwany nie regulował terminowo swoich zobowiązań finansowych i realnie narażał rodzinę na postępowania egzekucyjne. Ani powódka, ani świadek nie wskazywali na takie zagrożenie, nie przeciwstawiając się twierdzeniom pozwanego, iż zobowiązania pieniężne reguluje terminowo. Z wiadomości urzędowych sądu wynika również, że w tutejszym sądzie nie toczyły się i nie toczą przeciwko pozwanemu żadne postępowania o zapłatę czy o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Niesporną pomiędzy stronami jest okoliczność zaciągania przez pozwanego zobowiązań kredytowych bez wiedzy i zgody żony- w marcu 2015r., w listopadzie 2015r. i w czerwcu 2016r. Czynności te w sposób uzasadniony mogły wpłynąć na brak zaufania powódki do pozwanego co do prowadzenia ich wspólnych spraw finansowych i w tym ujęciu stanowić o spełnieniu się przesłanki ważnego powodu w rozumieniu art. 52§1 kro. Nie stanowią one jednak o konieczności uznania przedmiotowej sprawy za wyjątkowy wypadek w rozumieniu art. 52§2 kro i ustalenia daty wstecznej z dniem żądanym przez powódkę. W ocenie sądu brak jest podstaw do przyjęcia tu daty 01.01.2015r., żądanej w pozwie, a nawet daty 01.03.2015r. ustalonej w toku procesu przez strony. Przedmiotowa sprawa należy do kategorii spraw, w których sąd nie jest związany uznaniem powództwa, a stanowisko powoda przedstawione w oświadczeniu z 03.11.2016r. (k. 63 akt) nie zostało przyjęte przez sąd jako uznanie powództwa. Pozwany zgodził się na rozdzielenie majątkową z dniem 01.03.2016r. wychodząc naprzeciw oczekiwaniom swojej żony, w zamiarze niedopuszczenia do dalszego zaognienia konfliktu między nimi, nie uznał jednak – jak wynika z jego zeznań- za prawdziwe twierdzeń powódki o braku istotnych informacji co do przyczyn takiego jego zachowania się, odmiennie przedstawiając okoliczności istotne dla orzeczenia o instytucji z art. 52 kro. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem wyrażona zgoda nie jest dla sądu wiążąca, ale podlega merytorycznej ocenie wraz z pozostałymi elementami stanu faktycznego, przy skorelowaniu jej z motywacją działania pozwanego. Zgodę tę należy tu oceniać szczególnie ostrożnie z uwagi na skutki pozytywnego rozpoznania powództwa- zmieniające strukturę wielu aspektów prawnych nie tylko samych stron, ale i innych osób, wobec których prawomocny wyrok jest również skuteczny.

Sąd stanął na stanowisku, iż sposób postępowania pozwanego, zadłużającego się bez zgody żony, ale w sposób nie zagrażający stabilności finansowej rodziny, nie daje podstaw do ustanowienia rozdzielenia majątkowej z datą wsteczną 01.03.2015r. Nie wdając się w kwestie rozważań co do charakteru powódki, traktowania przez nią męża, jej oczekiwań wobec niego, tendencji do narzucania swojego zdania itd., podnoszonych w odpowiedzi na pozew rozwodowy, sąd uznał za istotne dla potrzeb rozpoznania niniejszej sprawy, że zaciągnięcie przez pozwanego kredytu w marcu 2015r., a także później w listopadzie 2015r. nie stanowiło o niegospodarności pozwanego, nie uderzało w jego rodzinę. Jak wynika z materiału dowodowego sprawy rodzina stron żyła na dość wysokim poziomie, ciesząc się stabilną i bardzo dobrą kondycją finansową, posiadając budżet domowy regularnie zasilany przez wynagrodzenia obojga małżonków na poziomie średnio 7.000 zł miesięcznie. Jak wynika z zeznań obu stron rodzina nie stroniła od tak kosztownych dyspozycji finansowych jak zakup mieszkania we W. w 2015 roku czy remont łazienki w 2016r., zgodnie podejmowane były decyzje o zaciągnięciu czy przeznaczeniu pieniędzy z tytułu pożyczek zakładowych pozwanego- pieniędzy pozostających nota bene w faktycznej dyspozycji powódki. W świetle ustaleń faktycznych, jak również zasad doświadczenia życiowego, sąd dał wiarę pozwanemu, iż pieniądze z tytułu kredytu z marca 2015r. były mu potrzebne na pomoc dla brata, o sytuacji którego pozwany informował swoją żonę. Nic nie wskazuje na zmarnotrawienie tych pieniędzy przez J. M., którego syn zaprzeczał aby pozwany uchylała się od pracy, upijał się, wskazywał zaś na takie okoliczności jak dawanie mu więcej pieniędzy przez ojca, kupowanie ubrań, słodyczy, perfum dla pozwanego i sporadycznie innych członków rodziny. Koresponduje to z zeznaniami pozwanego, twierdzącego że część pieniędzy

z kredytów „poszła na utrzymanie domu”. Istotna też była dla sądu kwestia poruszana przez obie strony w postaci finansowania remontu łazienki na początku 2016r. z oszczędności w świetle zadysponowania oszczędnościami rodziny w lipcu 2015r. na potrzeby zakupu mieszkania – przez pryzmat zaciągnięcia kredytu w listopadzie 2015r.

Mając na uwadze powyższe, a także biorąc pod uwagę kwestie związane z reżimem rozliczeń podatkowych, sąd uznał o braku podstaw do ustalenia daty wstecznej rozdzielnosci majątkowej pomiędzy stronami na dzień 01.03.2015r. W ocenie sądu w żaden sposób nie stanowi to o pokrzywdzeniu powódki i zagrożeniu jej interesów. W obowiązującym porządku prawnym instytucja przewidziana w art. 52 kro nie jest bowiem jedyną możliwością obrony małżonka przed wierzycielami jego współmałżonka. Jako przykład instytucji konkurencyjnej można by wskazać instrument przewidziany w art. 787 kpc. Jednocześnie, w poszanowaniu woli obu stron do uporządkowania ich spraw majątkowych, przy uwzględnieniu kolejnego obciążenia kredytowego pozwanego z pominięciem woli i wiedzy małżonki, w sytuacji ewidentnego już konfliktu i braku współdziałania małżonków również w dziedzinie finansów, sąd uznał o możliwości i celowości ustanowienia reżimu przymusowego ustroju majątkowego z początkiem 2016 roku

Mając na uwadze powyższe, Sąd, na podstawie art.52 kro, ustanowił rozdzielnosc majątkową pomiędzy powódką a pozwanym z dniem 01.01.2016r., w pozostałej części powództwo oddalając (pkt I i II wyroku).

Na podstawie art.100 kpc, zgodnie z żądaniem stron, koszty procesu zostały wzajemnie zniesione (punkt III wyroku).